

fi compass
ÜF

kasvu edendamise ESI fondide rahastamisvahenditega

Ühtekuuluvusfond

Rahastamisvahendid

Ühtekuuluvusfondist kaasrahastatavad rahastamisvahendid pakuvad jätkusuutlikku ja tõhusat võimalust investeerida ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamisse. Nad toetavad paljusid erinevaid üleeuroopalisi transpordivõrke ning energia või transpordiga seotud projekte, mis on keskkonnale kasulikud, ja saadud raha on võimalik taaskasutada uute investeeringute tegemiseks.

Ühtekuuluvusfond (ÜF), mis on üks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest, soodustab investeeringuid prioriteetsetesse üleeuroopalistesse transpordivõrkudesse ning energia või transpordiga seotud investeeringuid, mis energiatõhususe, taastuvate energiaallikate kasutamise, transpordi arendamise ja ühendvedude toetamise kaudu on keskkonnale kasulikud.

ÜFi kogueelarve aastatel 2014–2020 on 63 miljardit eurot. Toetust antakse liikmesriikidele, kelle kogurahvatulu elaniku kohta on väiksem kui 90% ELi keskmisest. Ajavahemikus 2014–2020 saavad Ühtekuuluvusfondist toetust Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Tšehhi Vabariik, Eesti, Kreeka, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia.

Aastatel 2007–2013 rahastamisvahendeid Ühtekuuluvusfondi raames ei kasutatud. Tunnistades aga rahastamisvahendite kaudu pakutava toetuse eeliseid, on nende kasutamine nüüd ka ÜFi raames võimalik.

Rahastamisvahendid:

- tuleb tagasi maksta;
- on ringlevad, s.t tagasimakstud vahendeid kasutatakse samas piirkonnas uuesti;
- sobivad rahaliselt elujõuliste projektide puhul, s.t selliste projektide puhul, mis eeldatavalt tekitavad saadud toetuse tagasimaksmiseks piisavalt tulu või sääste;
- on kavandatud selliselt, et meelitavad ligi kaasinvesteeringuid teistest allikatest, sealhulgas erainvestoritelt, eesmärgiga suurendada rahaliste vahendite hulka eriti sellistes sektorites/valdkondades, kus on probleeme juurdepääsuga rahastamisele;
- võivad olla laenu, garantii või omakapitali vormis;
- võivad kaasa aidata pakkumise arendamisele, kuna toetavad turu arengut;
- võivad täiendada toetusi;
- võivad olla juhitud riiklike ja piirkondlike pankade, rahvusvaheliste organisatsioonide nagu Euroopa Investeerimispank või Euroopa Investeerimisfond, finantsvahendajate ja (ainult laenude ja garantiide puhul) korraldusasutuste poolt.

Ühtekuuluvusfond võib kaasrahastada rahastamisvahendeid selleks, et **toetada** ELi liikmesriikide **ÜFi rakenduskavades välja toodud investeerimisprioriteete**. Rahastamisvahendeid võib kasutada enamikus valdkondades, tingimusel, et neid kasutatakse **tuvastatud turupuudujäägi** kõrvaldamiseks, s.t valdkondades, kus pangad ei taha laenu anda ja/või erasektor ei taha investeerida.

Rahastamisvahendid võivad seega toetada järgmiste ÜFi eesmärkide saavutamist:

- taastuvatest energiaallikatest saadava energia tootmise, levitamise ja kasutamise edendamine;
- energiatõhususe ja aruka energiajuhtimise toetamine;
- jäätme- ja veesektorisse investeerimine;
- linnakeskkonna parandamine, sealhulgas mahajäetud tööstusobjektide puhastamine saastatusest;
- Euroopa ühtse mitmeliigilise transpordipiirkonna toetamine;
- keskkonnasõbralike (sealhulgas madala müratasemega) ja vähese CO₂-heitega transpordisüsteemide arendamine ja parandamine, et soodustada säästvat piirkondlikku ja kohalikku liikuvust;
- ulatusliku kvaliteetse raudtee-, jõe- ja meretranspordi, ühendvedude süsteemide ja nende koostalitlusvõime arendamine ja ajakohastamine.

Võimalik on kasutada laias valikus ÜFi toetatavaid rahastamisvahendeid:

- **Laen**, mida saab kasutada siis, kui turul laene ei pakuta (näiteks pankade poolt), või mida saab pakkuda kommerts-laenu tingimustega võrreldes parematel tingimustel (näiteks madalama intressimääraga, pikema tagasimakseperioodiga või väiksema tagatise vastu). Näiteks võib pikaajaliste laenudega rahastada investeeringuid raudteetaristu parandamisse ja sõiduaja lühendamisse või siseveeteede arendamisse ja jõetranspordimahu suurendamisse.
- **Garantii**, mis annab laenuandjale kindlustunde, et juhul, kui laenusaaaja ei täida laenuga seotud kohustusi, saab laenuandja oma kapitali tagasi. Garantii võib avada juurdepääsu investeeringuteks vajalikele kommerts-laenudele, mille andmist laenuandjad muidu peaksid liiga riskantseks. Näiteks võib kasutada energiateenuse ettevõtet (organisatsiooni, mis on spetsialiseerunud energialahendustele ja uuenduslikele rahastamismeetoditele), et elektrienergia tarbimise vähendamiseks vahetada välja tänavavalgustus, järk-järgult loobuda keskkonnakahjulikust tehnoloogiast ja vähendada hoolduskulusid.
- **Omakapital**, mille puhul investeeritakse ettevõttesse või investeerimisvahendisse selle täieliku või osalise omandiõiguse vastu; omakapitaliinvestor võib osaleda ettevõtte juhtimises ja saada osa kasumi jaotamisest. Investeeringult teenitav tulu sõltub ettevõtte kasvust ja kasumlikkusest. Tulu teenitakse, kui investor müüb oma osaluse ettevõttes teisele investorile (n-ö väljub) või ettevõtte aktsiate esmase avaliku pakkumise kaudu. Omakapitali investeerimine on tõenäoliselt asjakohasem suurema riskiga tegevuse, näiteks ehitusprojektide või -tegevuse puhul, mille kulud osaliselt kaetakse teemaksudest (nt tunnelite või sildade rajamine).

Rahastamisvahendeid võib kombineerida toetustega. Investeeringute kaasamise eeltingimusena on sageli kõigepealt vaja parandada projektide investeerimisvalmidust. ÜFi kaudu on võimalik pakkuda nõustamis- ja muud liiki toetust.

ÜFist kaasrahastatavad rahastamisvahendid võivad aidata kaasa Ühtekuuluvusfondiga hõlmatud liikmesriikide pikaajalisele arengule, kui nendega toetatakse projekte valdkondades, kus investeerimisolukord on sageli olnud mitteoptimaalne, ning soodustatakse äriiselt elujõulisi projekte ja avatakse uusi turuvõimalusi. Samuti saab nende abil luua võimalusi investoritele ja finantsvahendajatele. Vähem arenenud liikmesriikides on juurdepääs rahastamisele tavaliselt olnud kulukas ja keeruline. Avaliku sektori toetatavad rahastamisvahendid ja riskide jagamine võivad nii mõnegi projekti muuta atraktiivsemaks investeeringuks.

Lisateave

Lisateave rahastamisvahendite ja ühtekuuluvuspoliitika kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Juhendmaterjal korraldusasutustele ESI fondide programmide rahastamisvahendite kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Teave rahastamisvahendite eelhindamise metoodika kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

ESI fondide rahastamisvahendite nõustamisplatvormi „fi-compass” veebileht:

<http://www.fi-compass.eu/>

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde käsitlevad õigusaktid:

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/legislation/regulations/

Lisateave Ühtekuuluvusfondi määruse kohta:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

---

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg